

Nr 486

Av herr **Nordgren m. fl.**, *angående utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad.*

(Lika lydande med motion nr 420 i Första kammaren)

I motion nr II: 758 år 1960 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95 angående utbildningen av lärare på det husliga området m. m. föreslogs att utbildningen av s. k. yrkeslärare i klädsömnad borde likställas med vad som föreslagits gälla övriga yrkeslärare i proposition nr 90. Motionen avslogs, men i statsutskottets utlåtande underströks särskilt att ifrågavarande kategori lärare vore yrkeslärare, avsedda att i första hand undervisa inom verkstadsskolor hänförliga till sektorn industri och hantverk, och att utbildningen av denna lärarkategori givetvis måste avpassas efter de krav det blivande verksamhetsfältet skulle ställa. Detta förutsattes bli beaktat vid den närmare utformningen av tim- och kursplaner och föreskrifter om inträdeskrav. Statsutskottet påpekade även, att lärarinneutbildningskommittén i sitt förslag infogat denna utbildningsgren i praktiskt taget oförändrat skick, att kommittéförslaget framlades redan 1957 och att det därför med hänsyn till bland annat den utveckling, som skett på området under senare tid, kunde vara anledning att i det fortsatta arbetet ägna utformningen av denna utbildning en särskilt ingående prövning.

För att kunna bedöma hur utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad skall vara utformad är det nödvändigt att först klargöra hur sömnadsundervisningen i verkstadsskolorna bör bedrivas.

Den form av utbildning i klänningssömnad som för närvarande används i verkstadsskolorna är alltför ensidigt inriktad på traditionell hantverksmässig klänningstillverkning för att i dag fylla näringslivets krav på mer allsidigt yrkeskunnande i sömnad. Det har även visat sig att eleverna mer och mer börjat använda verkstadsskolorna i klänningssömnad i sin förutbildning för vinnande av inträde i seminarium för handarbetslärarinnor. (Detta framgår tydligt av departementschefens uttalande i proposition nr 95 år 1960, sid. 83). Klänningsskolorna i nuvarande form har således i stor utsträckning fått andra uppgifter än vad som avsetts när kursplanerna gjordes upp.

Enligt riksdagsbeslutet om omorganisation av handarbetslärarinnornas — nu benämnda textillärare — utbildning kommer den huvudsakliga ut-

bildningen i klädsömnad att förläggas till seminarium. Endast ett års förutbildning, varav ett halvt år i sömnad och ett halvt år i vävning, erfordras.

Verkstadsskolorna borde därför lämpligen i viss utsträckning ersätta nuvarande klänningssömnadskurser med dylika lämpligt utformade förutbildningskurser. För näringslivets del erfordras en utbildning i vad man skulle kunna kalla yrkessömnad, utformad med hänsyn till det rationella arbetsätt och de noggrant utexperimenterade arbetsmetoder som nu alltmer används.

Efter utredningar av näringslivets organisationer inom dessa områden har man kommit till det resultatet, att verkstadsskolorna i första hand bör ge eleverna en grundläggande utbildning av stor bredd i rationell yrkessömnad. Ovanpå denna utbildning lägges en mer specialiserad yrkesutbildning antingen i verkstadsskola eller ute i näringslivet.

För att med bästa resultat kunna tillämpa en sådan utbildningsform behövs lärare med en mycket mer allsidig praktisk utbildning än den förutbildning kan ge, som endast skall omfatta 5 år, varav 2 år i verkstadsskola för klänningssömmerskor.

Den praktiska förutbildningen bör i stället omfatta minst 7 år, varav minst 2 år i verkstadsskola. Verkstadsskoleutbildningen skall kunna ske i skola för klänningssömmerskor eller skraddare i nuvarande utformning eller i annan typ av klädsömnadsskola i en framtida utformning. Praktiken i näringslivet skall fullgöras i beklädnadsföretag inom såväl hantverk som industri. Eftersom en allsidig utbildning fordras, bör vissa utformade krav på praktiskt yrkeskunnande uppfyllas för vinnande av inträde i statligt seminarium.

En anledning till att utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad skall förläggas till samma läroanstalt som utbildningen av textillärare var enligt departementschefen, vartill statsutskottet uttalat sin anslutning, att man genom att sammanföra flera utbildningslinjer till en större läroanstalt kunde få en fördelaktig samverkan i fråga om bland annat lokalresurser, maskinell utrustning och lärarkrafter av olika slag.

Det är möjligt, att en viss sådan samverkan kan ske. Utbildningen av ifrågavarande yrkeslärare måste emellertid i största utsträckning vara skiljaktig från utbildningen av textillärare på grund av helt olika arbetsuppgifter. Om en dylik samverkan drives långt, kan den inverka negativt på yrkeslärarnas utbildning. Det kan exempelvis påpekas, att den maskinutrustning som skall användas i yrkesundervisningen måste för att motsvara näringslivets krav vara helt olika den maskinutrustning textillärarna skall använda. Vidare torde den pedagogiska utbildning en yrkeslärare bör ha i väsentlig grad skilja sig från en textillärares pedagogiska utbildning, eftersom en yrkeslärare i sin verksamhet skall utbilda äldre ungdomar och vuxna i ett yrke medan en textillärare undervisar barn och yngre tonåringar i slöjd.

För att undvika att yrkeslärarutbildningen på ett negativt sätt påverkas av textillärarutbildningen, som ju helt kommer att dominera seminariet, vore det enligt vår åsikt bäst om den centrala tillsynen över yrkeslärarutbildningen anförtroddes åt överstyrelsen för yrkesutbildning, som då även hade att utarbeta timplan för utbildningen och utforma lämpliga inträdeskrav.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte

a) dels besluta, att den praktiska förutbildningen för blivande yrkeslärare i klädsömnad skall omfatta minst tvåårig verkstadsskola (nuvarande typer av skolor för klännings-sömmerskor eller skraddare eller framtida typer av skolor för utbildning i yrkessömnad eller motsvarande praktisk och teoretisk utbildning) samt minst fem års yrkespraktik inom såväl hantverk som konfektionsindustri,

b) dels besluta, att den centrala tillsynen över utbildningen av yrkeslärare i klädsömnad anförtros överstyrelsen för yrkesutbildning, som då även har att utarbeta timplan för seminarieutbildningen och riktlinjer för den praktiska förutbildningen samt utforma inträdeskrav.

Stockholm i januari 1961

Hans Nordgren

John Eriksson
i Bäckmora

Tage Magnusson
i Borås

Eva Karlsson

Olof Hammar

N. Stenberg

Sigrid Ekendahl
